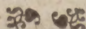
ΙΕΡΟΚΛΕΟΥΣ
ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ
ΑΣΤΕΙΑ.
HIEROCLIS
PHILOSOPHI
FACETIÆ.

DE PRISCORVM STV-
DIOSORVM DICTIS ET EACTIS
ridiculis, nunc primùm editæ

Cum Notis &

Variis variorum auctorum characteribus &
notationibus Scholasticorum.

LVBDVNI.

clↄ Iↄc v.

LECTORI S.

Vulgaria est opinio, & quæ plerosque omnes indoctos præcepit, eos qui in aulas magnatū aut scholas amandantur magistrorū, non modo doctiores, sed moratiores inde revenire civilioresq́. Equidem de aulis nullus infitior, optimas esse officinas, ubi adolescentum expoliantur mores, urbana indatur astutia, ac in ipsa humana conversatione amabilitas. Sunt nimirum Aulici, si quod hominum genus, ut Ammonius loquitur, χαρίεντες καὶ ἐπιδέξιοι ἐν τῇ πολιτικῇ ὁμιλίᾳ: *abesset tantum nuda illa simulatio & Spartana mentiendi ac fallendi promptitudo. Contra ea Scholastici homines sunt simplicissimi & falsare nescii; in mortalium cœtu inepti, inficeti, insulsi, stupidi, inertes, deniq́ ad omne opus aggrediendum inhabiles. quos ubi videris in congressu, risum vix est ut comprimas, ita salutati tergiversantur respondere, cum animo suo (opinor) prius disputantes, manus porrigenda sit an attrahenda, pes dexter an sinister flectendus an uterq́ simul, quod in rusticis observamus. Hic aliis confabulantibus veluti truncus adstat, ore hiante picturas aliamve rem objectam cum stupore contemplatur: alter, nemine advertente clam sese subducit, &, ut est apud Horatium,* statuâ taciturnior exit: *alius in mensa tamquam absens assidet, profundè cogitabundus quasi enthusiasta quidam (phantasta certius verius dixerim) in sublime cœlum raptus, nihil eorum quæ aguntur vel dicuntur pensi habens. unde cum ordo eum tangit vel sors, vel si obiter rogetur, ferè* οὐδὲν πρὸς ῥόμβον, *tantum abest ut ad*

ut ad aliorum quà gestuum quà morum formulam sese componere periclitetur. Ideò adolescentulos *optimus vitæ humanæ Arbiter* existimavit in scholis stultissimos fieri, quia nihil ex iis, quæ in usu habemus, vel audiunt vel vident. *Et quidam apud Athenæum*, Philosophi, *ait*,

Sermone solo sunt sapientes; ceteris
In rebus esse novi ego stultissimos.

Quod de illis dictum arbitror, quibus anima non est pro sale. quippe reliqui ne ipso quidem sermone. Exempla suggerit elegans iste libellus, quo Hierocles sive Pythagoricus ille fuerit, seu alius quispiam, χαρακτῆρα *expressit* ἀναισθησιας σχολαστικῆς. *Eum nuper, cùm otium esset, & animum oblectandi sicut in ludum mitterem, ex vet. lib. descripsi, transtuli, operaq; tralaticia in usum tuum, Lector, castigaui, ut in eadem otii circumfluentia eßet, unde tibi faceres volupe. Vale, & quam rem gerant Scholastici ante-veteres & nunc-novi, pariter cogita. Myrtilleti*

KAL. MART.

ΙΕΡΟΚΛΕΟΥΣ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥ
ΑΣΤΕΙΑ.

I.

Σχολαστικὸς κολυμβᾶν βουλόμενος παρὰ μικρὸν ἐπνίγη. ὤμοσεν οὖν μὴ ἅψασθαι ὕδατος, ἐὰν μὴ πρῶτον μάθῃ κολυμβᾶν.

II.

Σχολαστικοῦ ἵππον πιπράσκοντος ἠρώτησέ τις, εἰ πρωτοβόλος ἐστί; τοῦ δὲ φήσαντος, δευτερόβολον εἶναι, ἔφη, πῶς οἶδας; ὁ δὲ εἶπεν, ἅπαξ ἐδούλασεν ἐμὲ καὶ τὸν πατέρα μου.

III.

Σχολαστικὸς φίλῳ συναντήσας εἶπε, καθ' ὕπνους σε ἰδὼν προσηγόρευσα· ὁ δὲ, συγγνωθί μοι, ὅτι οὐ προσέσχον.

IV.

Σχολαστικὸς νοσοῦντα ἐπισκεπτόμενος ἠρώτα περὶ τῆς ὑγιείας. ὁ δὲ οὐκ ἠδυνάτο ἀποκριθῆναι. ὀργισθεὶς οὖν ἐξήλεγξεν, ἐλπίζω κἀμὲ νοσῆσαι, καὶ ἐλθόντι σοι μὴ ἀποκριθῆναι.

V.

Σχολαστικὸς ἵππον ἐπίπρασκεν. ἐλθόντος δέ τινος καὶ μανθάνοντος τὸν βόλον, εἶπε, τί τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ τηρεῖς; εἶδε ὡς τρώγει καὶ περιπατεῖ.

VI.

Σχολαστικὸς ἰατρῷ συναντήσας, συγχώρησόν μου, εἶπε, καὶ μή μοι μέμψῃ, ὅτι οὐκ ἐνόσησα.

VII.

Σχολαστικὸς μυῶν ἐθέλων παῦσαι συνεχῶς τὰ β-

βλία

HIEROCLIS PHILOSOPHI FACETIÆ.

I.

SCholasticus natare volens pæne suffocatus est. juravit igitur nunquam attacturum aquam, priusquam natare didicisset.

II.

Ex Scholastico equum vendente quidam quærebat, an primo jaculus esset? quo respondente secundo jaculum esse, alter infit, unde nosti? quia, ait, aliquando & me pariter & patrem meum eiecit.

III.

Scholasticus amico obviam factus, inquit, in somno te visum allocutus sum. Cui ille, da mihi veniam quod non auscultarim.

IV.

Scholasticus ad ægrotum intervisens rogabat de valitudine. ille verò non poterat respondere. iratus ergo Scholasticus hominem objurgavit, &, spero me quoq; ægrotaturum, inquit, tibiq; advenienti non responsurum.

V.

Scholasticus equum venditabat. cùm verò accederet quidam & rogaret dentitionem, dixit, quid dentes ejus observas? vide ut comedat ac obambulet.

VI.

Scholasticus medico obvians, ignosce mihi, inquit, & noli quæso irasci, quod non ægrotaverim.

VII.

Scholasticus murem capturiens, quæ incessanter libros

βλία αὐτοῦ τρώσοντα, κρέας διώκων ἐναντία ἐκάθισεν.

IIX.

Σχολαστικὸς θέλων τὸν ἵππον αὐτοῦ διδάξαι μὴ τρώγειν πολλά, οὐ παρέδωκεν αὐτῷ τροφάς. ἀποθανόντος δὲ τοῦ ἵππου τῷ λιμῷ, ἔλεγε· μέγα ἐζημιώθην· ὅτε γὰρ ἔμαθεν μὴ τρώγειν, τότε ἀπέθανεν.

IX.

Σχολαστικὸς οἰκίαν πωλῶν, λίθον ἀπ' αὐτῆς εἰς δεῖγμα περιέφερεν.

X.

Σχολαστικὸς * θέλων εἰ πρέπει αὐτῷ κοιμᾶσθαι, καμμύσας ἐσοπτρίζετο.

XI.

Σχολαστικὸς οἰκίαν πριάμενος, καὶ τῆς θυρίδος προκύψας, ἠρώτα τοὺς παριόντας εἰ πρέπει αὐτῷ ἡ οἰκία.

XII.

Σχολαστικὸς κατ' ὄναρ ἰδὼν ἧλον πεπατηκέναι, καὶ δόξας ἀλγεῖν τὸν πόδα, περιεδήσατο. ἕτερος δὲ μαθὼν τὴν αἰτίαν ἔφη, διατί γὰρ ἀνυπόδητος κοιμῆσαι;

XIII.

Σχολαστικὸς νυκτὶ ἐπανέστηκε τῇ μάμμῃ αὐτοῦ. πληγὰς δὲ διὰ τοῦτο ὑπὸ πατρὸς λαβών, εἶπε· σὺ τοσοῦτον χρόνον τὴν μητέρα μου ὀχεύεις, μηδὲν ὑπ' ἐμοῦ παθών, καὶ σὺ ὀργίζῃ ἐπὶ τῇ μητρί σου ἅπαξ με εὑρών.

XIV.

Σχολαστικὸς ἰατρῷ συναντήσας ὑπὸ τεῖχον

ἐκρύ-

bros ejus arrodebat, carnem mandens è regione ejus consedit.

VIII.

Scholasticus volens equum suum docere, ne multum comederet, nihil ei præbuit pabuli. tandem equo fame mortuo, magno damno, inquit, affectus sum: Cùm enim jam didicisset non comedere, mortuus est.

IX.

Scholasticus domum venditurus, lapidem ab ea avulsum in specimen circumtulit.

X.

Scholasticus scire studens, num se decoraret somnus, clausis oculis speculum inspexit.

XI.

Scholasticus in domo, quam emerat, de fenestra prospiciens interrogabat astantes, an se deceret illa domus.

XII.

Scholasticus in somnis sibi visus clavum impegisse, & pedem dolere ratus, obligavit. alius autem causa cognita, ait ad eum, ecquare discalceatus dormis?

XIII.

Scholasticus noctu adinivit aviam suam. ea re verberibus à patre exceptus, inquit; Tu tantum temporis matrem meam inis nihil à me perpessus, & mihi irasceris quem apud matrem tuam semel deprehendisti.

XIV.

Scholasticus medico occurrens post parietem

ἐκρύβη. τινὸς δὲ πυθομένου τὴν αἰτίαν, ἔφη, καιρὸν ἔχω μὴ ἀσθενήσας, καὶ αἰσχύνομαι εἰς ὄψιν ἐλθεῖν τοῦ ἰατροῦ.

XV.

Σχολαστικῷ ἔμπορος εἶπεν, ὅτι ὁ ποταμὸς ἔλασε τὸν ἀγρόν σου. κἀκεῖνος ἔφη, καὶ τί λέγω;

XVI.

Σχολαστικὸς ἀμιναῖαν ἔχων ἐσφράγισεν αὐτήν. τοῦ δὲ δούλου κάτωθεν τρήσαντος, καὶ τὸν οἶνον αἴροντος, ἐθαύμαζεν ὅτι τῶν συμμάντρων σώων ὄντων ὁ οἶνος ἐλαττοῦτο. ἕτερος εἶπεν, ὅρα μὴ κάτωθεν ἀφῃρέθη. ὁ δὲ, ἀμαθέστατε, εἶπεν, οὐ τὸ κάτωθεν λείπει, ἀλλὰ τὸ ἄνωθεν μέρος.

XVII.

Σχολαστικὸς ἰδὼν στρουθία ἐπὶ δένδρου, λάθρα ὑπεισελθὼν ὑφαπλώσατο τὸν κόλπον, καὶ ἔσειε τὸ δένδρον, ὡς ὑποδεξάμενος τὰ στρουθία.

XIIX.

Σχολαστικὸς ἐν τῷ ἰδίῳ ἀγρῷ ἐξιὼν, ἠρώτα πιεῖν ὕδωρ, εἰ καλὸν, ἐν τῷ αὐτόθι φρέατι. τῶν δὲ φησάντων ὅτι καλόν· καὶ γὰρ οἱ γονεῖς αὐτοῦ ἐξ αὐτοῦ ἔπινον. καὶ πηλίκους, ἔφη, εἶχον τραχήλους, ὅτι εἰς τοσοῦτον βάθος πίνειν ἠδύναντο.

XIX.

Σχολαστικὸς σχολαστικῷ συναντήσας εἶπεν, ἔμαθεν ὅτι ἀπέθανες. κἀκεῖνος, ἀλλ' ὁρᾷς με ἔτι, ἔφη, ζῶντα. καὶ ὁ σχολαστικὸς, καὶ μὴν ὁ εἰπών μοι πολλῷ σου ἀξιοπιστότερος ὑπάρχει.

Σχο-

sese abdidit. quodam autem causam quærente, dixit, jam diu est ex quo non ægrotavi, ideò erubesco prodire in conspectum medici.

XV.

Scholastico mercator nuntiavit, à præterfluente abactum agrum ejus. respondit ille, & quid dicam?

XVI.

Scholasticus vas vinarium, quod habebat, obsignaverat. quod cùm famulus subtus perforaret vinumq; auferret, mirabatur, is signaculis salvis vinum imminui. ad quem alter quidam, vide, inquit, ne subtus sit ablatum. at ille, stultissime, inquit, non inferior deficit, sed superior pars.

XVII.

Scholasticus, conspectis passeribus in arbore, clàm subiens expandit sinum, arboremq; concussit, quasi passeres decidentes excepturus.

XVIII.

Scholasticus in agrum suum egressus, desiderabat bibere aquam, si pura, ex eo qui erat illic puteo. affirmantibus autem quibusdam bonam esse, & parentes ipsius ex eodem bibisse; ecquam longis, inquit, collis præditi erant, qui tantam profunditatem bibituri assequi potuere!

XIX.

Scholasticus scholastico obvius ait, intellexi te mortuum esse. Cui ille, atqui vides, inquit, me etiamnum vivere. & scholasticus; at verò, qui mihi dixit, multò te fide dignior est.

XX.

Σχολαστικὸς μαθὼν ὅτι ὁ κόραξ ὑπὲρ τὰ διακόσια ἔτη ζῇ, ἀγοράσας κόρακα εἰς ἀπόπειραν ἔτρεφεν.

XXI.

Σχολαστικὸς εἰς χειμῶνα ναυαγῶν, καὶ τῶν συμπλεόντων ἑκάστου περιπλεκομένων σκεύους πρὸς τὸ σωθῆναι, ἐκεῖνος μίαν τῶν ἀγκυρῶν περιεπλέξατο.

XXII.

Διδύμων ἀδελφῶν εἷς ἐτελεύτησεν. σχολαστικὸς οὖν ἀπαντήσας τῷ ζῶντι ἠρώτα, σὺ ἀπέθανες ἢ ὁ ἀδελφός σου;

XXIII.

Σχολαστικὸς ναυαγεῖν μέλλων πινακίδας ᾔτει, ἵνα διαθήκας γράφῃ. τοὺς δὲ οἰκέτας ὁρῶν ἀλγοῦντας διὰ τὸν κίνδυνον, ἔφη, μὴ λυπεῖσθε· ἐλευθερῶ γὰρ ὑμᾶς.

XXIV.

Σχολαστικὸς ποταμὸν βουλόμενος περάσαι, ἀνῆλθεν ἐς τὸ πλοῖον ἔφιππος. πυθομένου δέ τινος τὴν αἰτίαν, ἔφη, σπουδάζειν.

XXV.

Σχολαστικὸς ἀπορῶν δαπανημάτων, τὰ βιβλία αὐτοῦ ἐπίπρασκεν, καὶ γράφων πρὸς τὸν πατέρα ἔλεγε· σύγχαιρε ἡμῖν, πάτερ· ἤδη γὰρ ἡμᾶς τὰ βιβλία τρέφει.

XXVI.

Σχολαστικοῦ παιδίον ἀπέθανεν· ἰδὼν δὲ πλῆθος λαοῦ συνελθεῖν, ἔλεγεν· αἰσχύνομαι εἰς τοσοῦτον ὄχλον μικρὸν παιδίον προφέρειν.

XXVII.

Σχολαστικοῦ υἱὸς ὑπὸ τοῦ πατρὸς εἰς πόλεμον ἐκ-

πεμπο-

XX.

Scholasticus cùm audivisset corvum ultra ducentos annos vivere, ut periculum faceret; corvum emit & aluit.

XXI.

Scholasticus tempestate oborta navigans, cùm cæteri vectores obvia quisque arma, quibus enatarent, arriperent, ille unam ex anchoris amplexus est.

XXII.

Gemellorum fratrum unus diem obierat. Scholasticus igitur obviam factus superstiti, interrogabat, ipséne mortuus esset an frater ejus?

XXIII.

Scholasticus transfretaturus codicillos poscebat, quibus testamentum conderet. videns autem servos periculo suo angi, sic eos affatus est; nolite tristari; nam vos manumittam.

XXIV.

Scholasticus flumen volens trajicere, conscendit navem eques. petente quodam causam, dixit se festinare.

XXV.

Scholasticus egens sumptibus libros suos vendidit, & datis litteris ad patrem scripsit; Lætare nobiscum, Pater; jam enim libri nos alunt.

XXVI.

Scholastici puerulus obierat. Conspicatus autem magnam frequentiam populi ad funus convenire, ait; Erubesco in tantam turbam parvum puellum efferre.

XXVII.

Scholastici filius à patre in militiam missus, re-

πόμενος ὑπέσχετο ἑνὸς τῶν ἐχθρῶν κεφαλὴν ἀγαγεῖν. ὁ δὲ ἔφη, δέχομαι καὶ χωρὶς κεφαλῆς σε ἐλθόντα, μόνον ὑγιῆ ὄντα ἰδεῖν, καὶ εὐφρανθῆναι.

XXIIX.

Σχολαστικῷ φίλος ἔγραψεν εἰς Ἑλλάδα ὄντι, βιβλία αὐτῷ ἀγοράσαι. τοῦ δὲ ἀμελήσαντος, ὡς μετὰ χρόνον τῷ φίλῳ συνοψίσθη, εἶπε· τὴν ἐπιστολήν, ἣν περὶ βιβλίων ἀπέστειλάς μοι, οὐκ ἐκομισάμην.

XXIX.

Σχολαστικὸς καὶ φαλακρὸς καὶ κουρεὺς συνοδεύοντες συνέθεντο πρὸς τέσσαρας ὥρας βιγιλεῦσαι. ἔλαχεν οὖν πρῶτον τῷ κουρεῖ. ὁ δὲ μετεωριζόμενος τὸν σχολαστικὸν κοιμώμενον, ἐξύφισεν, καὶ τῶν ὡρῶν πληρωθεισῶν διύπνισεν. ὁ δὲ κνηθόμενος ἀφ᾽ ὕπνου τὴν κεφαλὴν, καὶ εὑρὼν αὐτὴν * ἔφη· μέγα κάθαρμα ὁ κουρεύς· πλανηθεὶς γὰρ, ἀντὶ ἐμοῦ τὸν φαλακρὸν διύπνισεν.

ΤΕΛΟΣ.

ſus, recepit ſe unius hoſtium caput allaturum. at hic, velim vel te, inquit, abſq; capite redire, modò ſalvum videre & lætari poſſim.

XXIIX.

Ad Scholaſticum in Græcia verſantem amicus litteras dedit, quibus ab eo petiit ut quoſdam ſibi libros compararet. at hic, neglecto negotio, ut poſt tempus in amicum incidit, ait; epiſtolam, quam de libris ad me miſiſti, non accepi.

XXIX.

Scholaſticus calvusq; & tonſor unà ambulantes, in quatuor uſque horas pacti ſunt vigilare. tetigit autem ſors primò tonſorem. Hic ſublevans dormientem ſcholaſticum raſit, horisque elapſis expergefecit. qui ſcalpens à ſomno caput, ubi id arraſum eſſe ſenſit, exclamavit; magnum ſcelus iſte tonſor: errans enim, pro me calvum excitavit.

FINIS.

NO-

NOTAE IN HIEROCLIS FACETIAS.

SCholaſtici *dicuntur litterarum ſtudioſi, qui &* Studentes. *nam in Iſidori gloſſis legitur;* Pappas, pædagogus, qui ſequitur ſtudentes. *Vulgatiori tamen appellatione* Scholares. *unde in vet. Onomaſtico;* Scholaris, σχολαστικός. *& apud Quintilianum Inſtit. orat. lib. II. de officio diſcipulorum;* In ipſos cœtus ſcholarium læti & alacres convenient. *quam lectionem praferunt libb. vett. nec cauſa fuit cur Raph. Rhegius ſollicitaret, primus nec indiligens eius ſcriptoris caſtigator atq. interpres. multo minor Henr. Bebelio, ut apud Martianum Capellam* τὸ Scholarium *mutaret in* Scholaſticorum, *verbi, uti refert, barbarie offenſus, quam verò nec priſci illi Theologi nec Iureconſulti refugêre. illud rectè atq. ordine cenſuit, libellum* De diſciplina ſcholarium, *qui Boëthii nomine circumfertur, non eſſe Romani illius Conſulis, nec adeò Latini cuiuſquam ſcriptoris, ſed barbari ac inidonei. hoc, inquam, verè cenſor ille non ex peſſimis, & princeps litterarum apud Germanos inſtaurator. At verò antiquitus* Scholaſtici *dicti ipſi Philoſophi, ſeu dicendi ac docendi magiſtri. quod nomen iam Theophraſti ævo uſurpari cœptum eſt, & ad patrum uſq. memoriam inolevit. dicebantur etiam* Sophiſtæ. *ſed ut horum pravo inſtituto & corruptis moribus impetratum fuit, ut omnes nomine illo inſignirentur, qui prudentes veritatem fallerent, non aliter atq.* Tyranni, Scurræ, *& ſimiles hominum degeneres, ita ſcholaſticorum incivili ſtudio & moroſa*

vita

vita effectum, vt tamquam inepti ac bardi digitis demonſtrentur à populo. Hinc id genus hominum inquiebat Epictetus eſſe ζῶον οὗ πάντες ἐπιγελῶσιν, *ut ſcribit Arrianus in Comment. Et Plinius in epiſt.* Scholaſtico homine nihil *ait* eſſe ſimplicius. *A quorum moribus unamquamq; vel minimam rem conciſè cum ſtupore cogitantium etiam* Phantaſtas (Fantaſt) *Græco vocabulo appellamus, qui ineptè quid aut dicunt aut faciunt. Et quia in hacce ſtupiditate ſe ſolos ſapere ſua perſuaſione credunt, inde, meâ ſententiâ, ſanctiſſimum* Sapientis *nomen, quod ſolis diuinarum atq; humanarum rerum peritis tributum, ad ſtultos per ludum ac iocum traductum eſt. quod ipſum non obſcurè innuit Felix Fabri, qui in ſua Sueuorum hiſt. lib. 1. cap. 8. ita ſcriptum reliquit;* Lingua Theutonica Frantzig idem eſt quod comptus moribus. unde ironiæ vulgares aliquem nominant Frantz (Francum) (Fratz) qui eſt incompoſitus & immorigeratus, ſicut etiam ſtultos nominãt ſapientes. *quin* philoſophari *eos, qui in convivio ac menſa parum decenter ſeſe gerunt, Alanus dicit in lib. de planctu naturæ; cujus verba adducit commentator Boethianæ Philoſophiæ Thomas Aquinas, ſi titulus non mentitur auctorem. Verùm ne longius loquar, Scholaſtici ſunt, qui in pulvere litterario degunt vitã, nec ad forum umquam accedunt, nec ullos ambiunt honores, ſed in umbris ſcholarum, veluti vulpes in cavernis latitant. unde à vulgo* ſcholaſticæ vulpes (Schulfuchs) *jure ac merito ſuo audiunt, & à nonnullis* Calamyſii (Kalmeuſer) *id eſt (nam Græcè melius exprimuntur)* μύες καλαμοτρῶγοι, *quod inſtar*

muri-

murium in antris suarum scholarum calamos arrodant, *Petronio peraccommodanter* doctores umbratici. inter quos, *ait in eodem negotio Satyricus*, qui nutriuntur nō magis sapere possunt, quàm benè olere qui in culina habitant. *Atq; hoc, aut vehementer animi fallor, aut Hierocles noster voluit facetiarum suarum* ἐπιμύθιον *esse*.

in II.

Πρωτοβόλος) *Vt constaret facetia sua elegantia, fingendæ erant nouæ voces. itaque maluimus vertere* primojaculus & secundojaculus, *quàm quovis alio modo, quo Græcæ linguæ ignari non caperent dicti gratiam*. Βόλος *est dentitio seu dentium emissio. infrà in 5.* καὶ μανθάνοντος τὸν βόλον. *Aristoteles lib. 5. hist. animal.* ἀκμάζει δὲ καὶ ἵππος καὶ ἡμίονος μετὰ τοῦ βόλους.

Ἐδούλωσεν) *nihili hoc verbum est. Lego*, ἐβόλωσεν. βολοῦν *est* βάλλειν, *ejicere, excutere. non enim vult portatos se ab equo, sed excussos. quo in verbo latet* τὸ ἀστεῖον.

in III.

Παρέβυκεν) *an* παρέβυσεν? & παραβύειν *interpretor* παρέχειν, *vel* παραδιδόναι.

in X.

σχολαστικὸς * θέλων) *excidit verbum* εἰδέναι, *vel* γινώσκειν, *aut tale quod.*

in XII.

Κοιμῆσαι) *manifestarium mendum. MS. in margine habebat adscriptum* καθεῦδεις, *sed manu recenti, & quidem, nisi fallor, Sylburgii. an leg.* κοιμᾶσαι? *an verò* κεκοίμησαι? *illud magis est.*

in XIII.

in XIII.

Νυκτὶ ἐπανέστηκε τῇ μάμμῃ) *Obscenus sensus hujus facetiæ, flagitium continentis infandum; obscurus tamen. sic est. Scholasticus iste fuit privignus, quem avia, id est mater vitrici, affectu non materno sed amore deperibat plusquã novercali ad incestas res sollicitando. & quia nox nihil moderabile suadet, et si Phædra fuit, non invenit* Hippolytum. *Deprehensi ergo nequam illud facientes, à patre & verbis & verberibus objurgatus filius regerit &c.* ἐπανίστασθαι, συνουσιάζειν. *In vet.* Onomastico; Adinco, ἐπαφίημι. *leg.* ἐπανίστημι. *nam idem auctor inibidem;* Ineo, ἐνίσταμαι. *quippe* adinire, *pro* ἐπαφιέναι *vix est ut Latium admittat. ad rem facit illud Martialis epigramma;*

Quam blanda est tibi mater, Ammiane!
Fratrem te vocat, & soror vocatur.
Cur vos nomina nequiora tangunt?

ὀχεύεις) *in MS. erat* ὀχλεύεις. *an & ipsum in obscenu, sicut* κινεῖν? *Aristophan. in* Nubib: ἐκίνει ἀδελφὸς τὴν ὁμομητρίαν ἀδελφήν.

in XVI.

ἀμιναῖαν) *nuspiam à me lectum in abstracto, nedum in hoc significatu. Nomen invenit à loco, ut & vinum ipsum apud Hesychium. hinc apud Dioscoridem lib. 1. cap. 78. legend.* σμύρνης Ἀμιναίας, *ut* Ἀμιναῖα σταφυλή *lib. 5. cap. 6.* vites Aminææ *apud Catonem de Re rust. & Plinium lib. 14. cap. 2. & 3. Apud eumdem lib. 12 cap. 16. ubi loquitur de generibus myrrhæ;* Troglodytica silvestrium prima, Erythrea sequens, & Minæa, in qua Stactea & Atramitica est: *legendum omninò,* & Aminæa, i. q.

St. & Aramitica est. *Et post paulò in eodem cap.* Erythrææ ad XVI. hanc volunt Arabicam intellegi: *legend.* Aramicam. *Nam in eadem specie à Plinio ponitur myrrha Erythræa, Aminæa, Stactea, Aramica, Gebanitica, & Ausiritis. Est autem* Aramia *eadem quæ Arabia Felix*, peninsula inter duo maria, Rubrum Persicumq; procurrens, *ait ipse Plin. lib. 6. cap. 28.*

in XIIX.

Εἰς τοσοῦτον βάθος πίνειν) *Nihil mutandum. sic infrà in 21.* εἰς χειμῶνα ναυαγῶν. *& in 27.* εἰς Ἑλλάδα ὅλῃ. *phrasis est Græcis solentissima.*

in XXI.

Περιπλεκομένων σκεύους) *Scripsit sine dubio* σκεῦος, *quod rectum est. itaq; emendanda pariter ac integranda est illa, quæ Prochori nomine circumfertur, historia de S. Johanne Evangelista, in qua hactenus vulgatur;* πλεόντων δὲ ἡμῶν ἐν τῷ κινδύνῳ *&c.* ἕκαστος ἡμῶν ὅπερ ἐπέλαβεν σκεύει * τούτῳ καὶ συνανεπλέομεν. *corrigo;* σκεῦος, τούτῳ *&c. expreto asterisco. nihil deesse sensus ostendit integer atq; commodus; & mox sequitur;* ὅλως ἡμᾶς δι' οὗ ἐκράτησεν σκεύους τοῦ πλοίου *&c. Sunt autem* σκεύη, *quæ Petronio* arma, *aliis quibusdam* armamenta.

in XXIII.

Ἐλευθερῶ γὰρ ὑμᾶς) ἐλλειπτικὴ αἰσχρορρημοσύνη. *Dubitabat Anacharsis in mortuisne an in vivis numerandi essent* οἱ πλέοντες, *quoniam, ut dicebat idem, tantum illi absint à morte,* ὅσον εἰσὶ τὸ πάχος τῆς νεώς, *narrante Laërtio. Quum ergo Scholasticus iste animadverteret servos suos hejulari propter illud discrimen, sic*

eos al-

eos allocutus est; Ne contristemini: si quid enim periculi me dederit pessum, igitur ego vos solvam manu. Ridiculum itaque in eo est, quod se à morte dixerit servos liberaturum. Potest verò & simplex retineri sensus. nam servi etiam mortis causa manumittebantur testamento, de quibus sunt tituli Pandect. & Cod. De manumissis testamento, De statu liberis, De fideicommissariis libertatibus, *nominabanturque* Servi Orcini, *h. e.* Acheruntici, *seu, ut Theophilo placet*, χαρωνιακοί.

in XXIX.

Βιγιλεῦσαι) *in MS. erat* Βιειλεῦσαι. *Sed* βιγιλεῦσαι *Latinorum est* vigilare. *non enim Latini à Græcis, sed & Græci posteriores à Latinis multa & verba & genera dicendi mutuati sunt.*

αὐτὴν * ἔφη) *Decrevit nomen* ψιλὴν, *aut hujusmodi quod adjiciendum.*

Μέγα κάθαρμα) κάθαρμα, *Scelus, homo nequam & abjectis vilior algis. Gloss. Græcolat.* κάθαρμα, ἐπὶ ὕβρεως, purgamentum. *Iul. Pollux l. 5. c. 46.* τῶν ἐν ταῖς τριόδοις καθαρμάτων ἐκβλητότερος. *Lucianus;* καὶ ἐξονειδίζει ἀνδράποδα καὶ καθάρματα ἡμᾶς ἀποκαλῶν. *Philo Iudæus;* καθάρματα καὶ παρενοχλήματα καὶ γῆς ἄχθη καὶ ὅσα τοιαῦτα ἀποκαλοῦσι. *originationem tradit Ammonius* περὶ διαφόρων λέξεων *scribens;* καθάρματα, τὰ μετὰ τὸ καθαρθῆναι ἀπορριπτούμενα.

FINIS.

περὶ ἀναισθησίας χαρακτὴρ.

Ἔστι δὲ καὶ ἡ ἀναισθησία, ὡς ὅρῳ εἰπεῖν, βραδυτὴς ψυχῆς ἐν λόγοις καὶ πράξεσιν. ὁ δὲ ἀναίσθητος, τοιοῦτός τις οἷος λογισάμενος ταῖς ψήφοις καὶ κεφάλαιον ποιήσας, ἐρωτᾶν τὸν παρακαθήμενον, τί γίνεται; καὶ δίκην φεύγων, καὶ ταύτην εἰσιέναι μέλλων, ἐπιλαθόμενος εἰς ἀγρὸν πορεύεσθαι. καὶ θεωρῶν ἐν τῷ θεάτρῳ μόνος καταλείπεσθαι καθεύδων. καὶ πολλὰ φαγὼν τῆς νυκτὸς, καὶ ἀπὸ θάκου ἀνιστάμενος, ὑπὸ κυνὸς τῆς τοῦ γείτονος δηχθῆναι. καὶ λαβὼν καὶ ἀποθεὶς αὐτὸς, τοῦτο ζητεῖν, καὶ μὴ δύνασθαι εὑρεῖν. καὶ ἀπαγγέλλοντός τινος αὐτῷ ὅτι τετελεύτηκέ τις αὐτοῦ τῶν φίλων, ἵνα παραγένηται, σκυθρωπάσας καὶ δακρύσας, εἰπεῖν, ἀγαθῇ τύχῃ. δεινὸς δὲ καὶ ἀπολαμβάνων ἀργύριον ὀφειλόμενον, μάρτυρας παραλαβεῖν· καὶ χειμῶνος ὄντος μάχεσθαι τῷ παιδὶ, ὅτι σικύους οὐκ ἠγόρασε· καὶ τὰ παιδία ἑαυτοῦ παλαίειν ἀναγκάζων, καὶ τροχάζειν, εἰς κόπον ἐμβάλλειν. καὶ ἐν ἀγρῷ αὐτὸς φακῆν ἕψων δὶς ἅλας εἰς τὴν χύτραν ἐμβάλλων, ἄβρωτον ποιῆσαι. καὶ ὕοντος τοῦ Διὸς, εἰπεῖν, ἡδύγε τῶν ἄστρων νομίζει, ὅτι δὴ καὶ οἱ ἄλλοι λέγουσι πίσσης. καὶ λέγοντός τινος, πόσους οἴει κατὰ τὰς ἱερὰς πύλας ἐξενηνέχθαι νεκρούς; πρὸς τοῦτον εἰπεῖν, ὅσοι ἐμοὶ καὶ σοὶ γένοιντο.

THEO-

Descriptio Stupiditatis.

STupiditatem quoq; definire poßis, ut sit animi tarditas, seu dicendum seu faciendum sit aliquid. Stupidus verò is est, qui sedens ad calculos, postquam rationes putavit, & summam subduxit, roget eum qui sibi aßidet, Summa quæ est? Ac quum ei litem aliquis intenderit, ubi ad diem illum ventum est, quo disceptari causa debet, eius oblitus in agrum proficiscitur. Sæpe etiam sedens in theatro ad spectandum, discedentibus aliis somno obrutus ibi relinquitur, quippe qui se ad multam noctem cibis ingurgitarit; ac tandem sede sua exsurgens in canem vicini incidit, à quo mordetur. Idem quod acceperit ipse ac recondiderit, id ipsum quærere solet, reperire autem non potest. quumq; nuntiatur illi, obiisse aliquem ex familiaribus ipsius, ut veniat exsequias, tum ille vultu ad mœstitiam composito, lacrymas etiam fundens, Benè, inquit, eveniat. Debitas autem pecunias recipiens, testes sibi asciscit: & vigente hieme, cum famulo, quod cucumeres non emerit jurgatur. Puerulos quin etiam suos, ut lucta se exerceant, cursu contendant, usq; ad laßitudinem immodicam, cogere solet. In agro lentem ipse coquens, sale bis in ollam injecto, ut mandi nequeat, efficit. quumque à Jove pluit * Rogatus ab aliquo, ecquot putet Sacra porta elatos mortuos: quot utinam, respondens ait, ego & tu haberemus.

EX C. PETRONII ARBITRI Satyra Scholastici hominis character.

N*UM alio genere furiarum declamatores inquietantur, qui clamant, Hæc vulnera pro libertate publica excepi, hunc oculum pro vobis impendi: date mihi ducẽ qui me ducat ad liberos meos; nam succisi poplites membra non sustinent. Hæc ipsa tolerabilia essent, si ad eloquentiam ituris viã facerent: nunc & verborum tumore, & sententiarũ vanissimo strepitu, hoc tantum proficiunt, ut cum in forum venerint, putent se in alium terrarũ orbẽ delatos. Et ideo ego adolescẽtulos existimo in scholis stultissimos fieri, quia nihil ex iis quæ in usu habemus, aut audiunt aut vident; sed piratas cum catenis in litore stantes, & tyrannos edicta scribentes quibus imperent filiis ut patrum suorum capita præcidant; sed responsa in pestilentia data, ut virgines tres aut plures immolentur; sed mellitos verborum globulos, & omnia dicta factaq; quasi papavere & sesamo sparsa. Qui inter hæc nutriuntur, non magis sapere possunt, quàm benè olere qui in culina habitant. &c.*

EX JACOBI SADOLETI EPISCOPI CARPENTORACEN. libello De liberis rectè instituendis, descriptio Scholastici.

H*Ac institutione omnis planè ejicitur ex animo ingenuitas, & virtutis indoles obsolescit. hoc enim ex genere morosi, & difficiles, & molesti homines efficiuntur, nec cæteris solùm, sed sibi ipsi infesti, omnia quasi semper desperantes, iidem lucifugi, pu-*

gi, pu-

gi, pusilli, ubi in cœtus se dedêre, ridiculi, siti propè in angulis, nihil lætum & liberum in animo comprehendentes, oppleti mentem sordibus, & minutissimis occupationibus: quo quid virtuti, gravitati, dignitati, altitudini animi fieri potest inimicius?

EX JOANNIS STURMII INstitutione Principis notatio inepti magistri.

R*Idicula doctrina est in arrogantia, morositate, fastidio, levitate. si tamen docti haberi possunt, in quibus hujusmodi sunt animi motiones. Quamquam sunt in omni genere magnorum hominũ aliqui inepti: ut Oratores Erucii, Curtii, Mamerci; Poetæ, ut Marsi, & Zoyli, & Chærili; Senatores, ut Valgulæ, Aselli, Mancii; Imperatores etiam & duces, ut Thersitæ, Glauci: in quibus nõ scelera vituperamus, sed ridentur ineptiæ. &c. Sed fastidiosos, opinatores, arrogantes, rixatores, morosos, denique ineptos, nemo aspicit quin rideat propter ridiculum, aut doleat causa literarum.*

Ex Ulrici Hutteni Eq. Franci Aulâ notatio Philosophi.

O*Mnes qui in umbra philosophantur, nec aliquando ad res gerendas accedunt, quod sciunt nesciunt. Nam ut in tranquillo navim quilibet facile gubernat, ita in isto otio unam quamq; rem strenuè laudant vel vituperant, aut utrumq; faciunt: & consilia dant, ac de rebus maximis acutissimè interdum disputant, verbis abunde instructi, re penitus inutiles, & ad omne opus nisi exerceantur priùs, inepti. Iam ego enim, quē in usum toties caput scabo? ungues rodo? Qui si hodie rerum administrationi*

tioni admovear, omnia imperitè egero, in consiliis absurda, & nihil ad rem suasero, ut iure exclamaturus sit aliquis: Bove cives leporem venamur. *Id quod illis quoque contingere videmus, qui multos postquam annos in libris versati, multa ac varia bellorum genera legerunt, aliqui etiam scripserunt, opus aggreßi nihilo peritiùs rem militarem tractant. adeò peritè aliquid facere aliud est, quàm disertè dicere. At semper legere, semper meditari, aut scribere etiam, vel disserere, si nihil agas præterea, quæ tandem vita est? Mihi enim vivere non videtur, qui, ꝙ nostri aiunt*, sibi vivit. *Adde hoc, quod hi, qui in studiis litterarum diutius versantur, non tantùm interim non experiuntur res ipsas, verùm etiam fiunt plærumq; obeundis negotiis inepti. unde suis ut plurimùm moribus vivunt, ab aliorum convictu abhorrentes. Quos spectare licet, si quando hominum frequentiæ admoti fuerint, quàm sint in omnibus difficiles, quamq; morosi & communi planè sensu carentes. Audent tamen interim nulli non sua exprobrare vitia, ac Reges incessunt ut stupidos, è medio tollunt militiam, omnem rei familiaris curam ut supervacuam damnant, in diem vivendum docentes; divitias risu, voluptatẽ convitiis insectantur; rident fora, rident leges: non navigare, non equitare per illos licet, puto non cacare etiam; & quæ maxima pestis est, coniugia quoq; ut rẽ frivolam detestantur, & humani generis propagationi operã dandam non putant; vellent mundum desertum reddere, ut neq; ipsi essent. Quid enim ista sibi volunt*, optimum non nasci; proximum, citò natum aboleri? &c.

FINIS.